

АЛЕКСАНДАР М. АРСЕНИЈЕВИЋ
В Р Т О В И

НАГРАДА
ГОРДАНА ТОДОРОВИЋ

Библиотека

*Коло
десето*

*Књиџа
трећа*

*Уредник
Радослав ВУЧКОВИЋ*

Илустрација на корици (детал) и у књиџи:
Паул Кле (Paul Klee),
Парк њоред Луа (Park bei Lu), 1938.

АЛЕКСАНДАР М. АРСЕНИЈЕВИЋ

ВРТОВИ

Појовор

МИЛИЦА МИЛЕНКОВИЋ

ЦЕНТАР ЗА ТУРИЗАМ,
КУЛТУРУ И СПОРТ
СВРЉИГ

СВРЉИГ
2020.

ДОБОШАР

*Добошар мали, космички добошарчић
излази крейко на јушарњу службу.*

Радуј се, свете, добошарим! Шапате
свог сиромаштва, ништости своје
сувишке разглашавам! Сушто, немушт,
украшавам! Сашаптавам се с тишинама,
с пречистим прашницима суштине!
Да, свештеног добошарства страст је
надсмртна – усправна цваст метафорâ!

*Добошар мали, космички добошарчић
излази јарко на йодневну службу.*

Објављујем страсно жар-вест
добошарску: чујте сазвежђа, мраци,
маслачци! Руке ми расту из аорти,
срце кроз надлактице у палице живе,
добошарске! Гласи се, душо, дишући
прекомерно! Добош си бесани
сунчане смртности, миокард
натегнут преко рубова небиха!

*Добошар мали, космички добошарчић
излази смерно на вечерњу службу.*

Пулсари свега, протонска језгра, саћа
еонска, постањски часци, почујте глас
мог космотворства! Псалме ДНК-хеликса,
сопствених, сламних, смрћу распламсаних,

приносим гласно у светлост! Нек не плаче
нико: смртништва добошарство не престаје
ваистину, само се смењују добошари!

*Добошар мали, космички добошарчић
излази зарно на њоноћну службу.*

ВРТ ВАТРЕ,
ОРФЕЈСКИ

НЕ ОСВРЋИ СЕ

Осврнути немој се, ако чујеш
наш плач и гласове наше, да нас
из таме дозивају! Престрашна
тајна врши нам се за потиљком,
виду недоступна. Ко вирне у невид
ослепеће, пашће у страшност!
Не гледај уназад, умрећеш: *јер*
ко се осврне њрећвориће се у камен!

Одостраг распламсава смрт се:
за петама нам горгоне, гоне нас,
злогледне, похотне, хитре да
поглед нам улове: унатраг срцем
не обзири се, мртво већ све је што
није будућност! Тешко смртнику
који се обазре! Не осврћи се, *јер*
ко се осврне њрећвориће се у камен!

Вепрови гоморски, харпије
смадне кидишу на нас, из пламена!
Прождире пожар све: множи се
отровна гараж! Сништава дух се
на ветру кужном! Смрт нам у срце
одзада зури, прати нас сустопице,
стоуста, несита! Не осврћи се, *јер*
ко се осврне њрећвориће се у камен!

Земљотрес, амбис и камен-море
гутају наше све – просторе, прошлост!

Иза нас збива се бездан: небиће,
црно! За нама – све је већ катран:
ваздух сав, вода сва, крв! Скамењен
дах! И секунде! Стврднуто све је:
базалт! Мрак риче! Не осврћи се, *јер*
ко се осврне њрећвориће се у камен!

Поднеси смак! Благо смртнику који
не осврће се, који се самоослепо
сопственим прстима, бацио зенице
уназад преко рамена запаљених,
да не угледа оно у шта се гледати
не може, а преживети прамрак
у срчки очаја! Не осврћи се, *јер*
ко се осврне њрећвориће се у камен!

ЛОМАЧА

I

Ово је моја ломача, што ме
стрпљиво чека! Моја једина,
пре но што родих се, ту већ
од искони, мета свих стаза
што ми се рачваху погрешно.
Ломача жар-венчања
с истином радосног смака,
смерности судње кроз огањ!
Непочин-ломача, ломача-очи,
што смртност ми осматра,
недремана, још пре но
што прогледах, слама!

Обасјан њеним пламсајима,
гледам је, спреман за пурпур,
и нема у мени ничег сем *хоћу*,
сем воље за усправни одмор
у врту ватре високом: већ нисам
овде! Питање части, не часа је
кад ћу се срести са пламеном,
да се ослободим! Шта је, сем
избављење, мој блиски пепео?

II

У ватру приносим своје смехове,
страхове, кожу с ожиљцима
и крастама! Свлагим слузокожу

душе, не тела, сву модру од
мастила бола, сву истетовирану
трансценденталним варницама!
Приносим косу и нокте,
фосфоресцентне у тмини
(кад надсмртно дисах,
како смртнику доликује)!

Сласт истости с опсеном
свлачим! Свлак смртности
препуштам пламу: нек гори
све скврно, метафоре, сузе!
Свлак душе, сав усмрђен,
пуштам у буктаје: ничег
у мени, што није за ватру!
Врлине – нечист! Светлости –
гњиле! Со – црна! Све моје
нек згори, јер тако треба
да буде: кроз пожар лични!

III

Бацам на ломачу све без остатка,
с олакшањем, сву својост, и сенке,
у прстохватима, прегрштима,
у нарамцима, све мисли, магле,
сва *нећу*. Одричем радо се, све
одбацујем, беспошtedно, у масима!

Спаљујем прсте, што светлост
дотицаху! Спаљујем ноздрве
што сунце мирисаху у смртним
вештаствима! Спаљујем грло
што сјај је испијало у гутљајима

бистрине! Спаљујем стопала
што корачаху по светлуцањима!
У огањ бацам дахове душе, јасне
на стаклу оностраности, све жаруље
срца, свице у коштаним сржима!

Јестаства свог љуспе, стрњику
тљености! Све што збрах рукама,
крвљу, све бесцено, сушто –
без жаљења! Бацам у ватру
зенице, живце, све жлезде,
срчане залиске своје! Све моје
нек гори – буктања час је!

IV

Спашћу се, ако изгорим! Пропашћу,
ако ме лише моје ломаче спаса, јер,
смерности ради, ваља ми проћи кроз
огањ. Праведно је да горим! Насушно,
заиста! Не лишшавајте ме пасхе!

Светлост да будем не спречите ме,
нечисту сламу, шаш скврну, несвету
плеву – невесту пламена! Пустите ме
да горим, да сјединим се са ватром!
Прах, да очистим се, смирим у сјају!

Радуј се, смртности противсмртна,
ваља ти сажећи се! Радосно јесте
горети! Час је откривењски! Пламсања
свевласт! Моја ломача – сад је!

ПАДАЛИЦА

Падалица сам прштећа
кроз мрклину смртништва:
тај поднебесни глисандо
наглавце, то *йагајии* сада,
ту безвучну непомиичност
најсмртоноснијег убрзања
неће видети нико, јер без
сведока збива се суноврат
срца у посмртну сињост.

Могу се вртети око сопствене
осе, равномерно, ексцентрично!
Могу се расипати у ковитима,
остављајући прштаве трагове!
С висине врштати, икарски
у вртоглавости – свеједно!
Апокалипсу ту чути неће
баш нико: у тајности руши се
душа у шеолску жалост.

Неће нас спасти метафоре
од падавичарског преврата
унутар сопственог срца! Но,
нису ли су орфејске падалице –
милосне сијалице тужнику
неком у невиду? Не пада ли се
у длан, не у бездане? Можда
тек сан је све ово прштање
загонетки, без расковника?

ОРФЕЈСКИ ПУТ

Песништва пут кривуда
кроз смрт: да не умремо
мру речи, кроз непроход
проходећи, кроз срце таме
сред привида, смерне
у јаркој магновености.

Пламте, да не згаснемо,
срчике песничке, скољене
мрачним сањима што зуре
у смртност им нетремице,
док смртнички сричу се,
наспрамне очају, кротке
у суновратним метафорама.

Загонетности власт је
у свему, без кључа
шифрантског, путоказа!
О докле ли ће њужан
сџићи, пита се Орфеј
нишавски, ксаверски,
ахеронтски – смртник
што неће да умре?

У смртништву само су
псалми нелажни, све друго –
пламсави симулакруми!
Поезија, гле, причешће
смрћу и сунцем уједно,
без противотрова, пребола,
лека за прабол постојања!

ПУТ ВАТРЕ

Пртину жарну кроз непрозир
смртности прти мој дух,
сав распирен дасима смисла
у месу сна, сенки! О, да сам
мелодска светиљка, пуна свитаца
вида у мрачној очигледности!

Само је смерност дејствена
у апокалипсама жалости, насупрот
пребрзом смаку свих обзорја –
зеница проничућа, прозорљива!

Псаламски бити је пламсати
унутар сопственог ништа,
самокрварењем срицати светлост
из мастилских мрља свог небића!

Пртину жарну кроз непрозир
смртништва прти мој дух –
пут ватре, лествични, кротки.

ПСЛАМ О ПОЕЗИЈИ

Чуо сам како прегласно расте
маслачак! Сазвежђе дахом
дотакао на огледалу поноћне
воде! Беседио с језерима, зорама,
зверима! Вирио срцем у месечину!
Видео слухом це дурско средиште
света! С ватром се збратимио!
Даринку брезу у врту, скршену,
оплакао: у њеној смрти – смрт
свемира! Јутрење вртно служио,
орошен росама хлорофилским!
Пио двогласност јода и соли
из фреске морског плаветнила!
Био свитац у истини, једрилица
ветра надсунчаног, мелод тишине!
Будућност видео у љуспама
злата на фресци, не само видео,
већ и додирнуо, не само видом,
већ и прстима, јагодицама
душе – будућност свих облика,
боја, мириса, не само будућност,
већ јасност, кад ће све технике
бити варварска прошлост, коју је
стидно и помињати, кад ћемо
сунцима засуи сељенске сџуге!

Нек замукне нискост, кивна
у раскоши, бесна у свесветију!
Доста брбљања пакосног о крају
поезије, о неизбежности пута
у безизлаз осредње апокалипсе!

ПЕСМА ЗА ПРОСЕДИ РОЂЕНДАН

Метафоре страсне – све
непотребније! Насушна ми је
јасност – чиста, недвосмислена!
Отворен зреник – у свесмерну
срж, у срчику зарну, струну
нутринску, девствену, појствену
с искони! Поглед у свекрасност
трунке сред привида!

Јер пропасти неће ни перут,
а камоли капље крворосне
душе одране због красоте!

И кап ће се кишна на папрати
спасти у гори безименој,
и прославити, јестати свето,
свесврсисходно, сред златног
сада, већ долазећег у бешумном
прштању свештеночасака
кроз копренску жалост секунди,
а камоли смртничка жар-жеђ
у ружи ветрова надсунчаних!

ВРТ КРВИ,
МАРТИРСКИ

ХЕРУВИМСКО РИДАЊЕ

*Иже Херувими тајно
образујушче – зар ми, који
Херувиме тајанствено
изображавамо, најочигледније
трулимо, неоспорно се
распадамо и разображавамо
сред жарења подземног, студног?*

Ридам над ишчиљењем
трешања Башоових
у Хирошими и Фукушими!

Ридам над расточењем
чистог противречја
руже Рилкеове у Вердену!

Ридам над сажежењем
Миљковићевог цвета,
довољно смелог, у Самодрежи!

*Иже Херувими тајно
образујушче – да, ми, који
Херувиме тајанствено
изображавамо, најочигледније
трулимо, неоспорно се
распадамо и разображавамо
сред жарења подземног, смрадног!*

РАЗГОВОР С АНДРИЋЕМ, БЕЗГЛАСНИ

Кад би се могло с мртвима
разговарати, разговор с Андрићем,
безгласни, био би само о једном –
о поезији и смрти. Питао бих га,
мрвог, о четири песме, његове
последње, исповедне: *СВЕ ВИШЕ*
СВЕ БЛИЖЕ, КРАЈ и две *БЕЗ НАСЛОВА*,
доликујуће сасвим предсмртном
свођењу смртних рачуна, зурењу
срцем у непрозир, коме се наслов
не може дати, а да се не слаже,
јер смртник шта је до камен
што може само да шоне, јер избећи
не може се *несхваћљива, дуа*,
нејодношљиво дуа, људска судбина.

Питао бих га, бледог: како то
видик се шањи, бива све *светлији*
док се *све брже и ближе* крећемо
к тами? Какав је сам тај *шренушак*
кад нема више видика, јер нема
ни очију које ја ледају? Каква је
стварност присности с неповратом?
Не о романима (и најбољи роман је
смишљотина – излишна, ташта,

* Речи и реченице у курсиву – из четири су последње Андрићеве песме: „Без наслова“ (1968), „Све више, све ближе“ (1970), „Крај“ (1970) и „Без наслова“ (1973).

празнословна пред тајинством
смрти), понајмање о Нобелу.
Награде су за смртнике, док се још
надају да ће у својим метафорама
сопствену смрт надживети:
друкчије мртви виде све.

Питао бих га, немог, о немиру –
како то *срце бије све јаче, све*
дубље, над наинућом чашом којој
вино ивицу кваси? О крви
немирној у предосећању одласка,
несћанка, краја. Да ли је стигао
шайаћом молићвеним до месџа
у неком од бескрајних вршова рајских?
Да ли је тамо *најјосле нашао оно*
што је одувек узалуд тражио овде –
ширину, њросћрансћво, оћворен
видик, мало слободној даха?

Не бих престајао да питам
о једном само, најсуштаственијем
заиста, несаопштивом нам
оданде: како је умрети? Каква је
смрт – своја, не туђа? Стварна,
не у начелу? То бих Андрића
питао – слух сав! – заборавивши
да с мртвима смртници не могу
разговарати (сем крвљу прозорљивом
у коленопреклоном ћутању).

ПОХВАЛА ПРИНЦУ, СВЕЦУ СТИХИРА

Да га не обесише, већ мртвог, на врбу
ксаверску, с шеширом на глави,
господски, како приличи песнику
гласном, прегласном нарочито, да је
преживео истост песме и пламена,
принц ватре, Миљковић, данас би,
на педесетпетогодишњицу своје смрти,
осамдесетдвогодишњак био – старац
на размеђи светова, молчални шетач
београдски, мудрац са штапом, загледан
сасвим у видик све копренастији.

Не би му било оног престрашног
надгробника на Новом гробљу, црног,
без крста – *Уби ме њрејака реч*, близу
гробљанске цркве, где голобради,
у вејавици, песнику мртвом а живом,
воштаницу прислуживасмо, у време
несветло и без ускличника, кад су се
палиле свеће само кад нестане струје,
због рестрикцијâ, када је била поезија –
светиљка једина, с уљем од сопствене
крви, с жишком од сопственог срца.

Похвалник сунцу, води и биљу, ваздуху,
земљи и ватри, похвалник свету свете
мимолетности – у михољски сутон,
с нишлијским нагласком у васионској
души, безгласно шаптао би метафоре

у пукотине на кори калемегданских
кестенова. Пролазници говорили би:
„Миљковић опет разговара с дрвећем!“
Зашто и не би? И Адам-прапесник
најпре је с Богом и биљем беседио
сред врта рајског у свежа предвечерја.

Пришао бих му, проседог даха, питао –
старијег брата свачије трансценденталне
младости – о ноћи сувише великој
за моје звездано чело, о мирисању
смелом на месџу ѝразном и у усјомени.
Рекао бих му хвала, јер истџина
ѝрисусџвује у речима на месџима ѝге је
ѝесма најлејша, јер знамо да кроз џуђе
срце води ѝрави ѝуџи и знамо унапред
да ће се креџање неизвесно заврџиџи
сунцем у зеницама Ариљскоџ анђела.

Да га не обесише, већ мртвог, на врбу
ксаверску, с шеширом на глави,
господски, како приличи песнику
јарком, прејарком нарочито, не би
постао тај који јесте: уместо принца,
кад-тад остарелог, вечно млад светац,
чија је сазрела крв у мастило љубве,
мученик песме на фресци поезије
с акростихом свог сна на пламтећем
свитку, с ког се метафоре пчелолико
роје: *И нема мене ал има љубави моје!*

2016.

ПРЕСЛАВНО ЧУДО ЛАВАЧКО

У сїомен на лавачки сусреї̄
М. Борисављевића и С. Раичковића

Пред колибом тајне на Лавачу,
сред ритских вртова рајских, где
вирови дунавски вртложе се,
увирући у фреску модрине над
патином апатинском, Миодраг Тихи,
позлаћен михољским сунцем,
делаше своје рукодеље, конзерву
пресаздавајући, песничким видом,
у цезву љубве, да Стевана Сетног
послужи сутонском кафом.

Ту зби се преславно чудо: песника
писац научи чистој поезији!

*Шїо̄ йросусїе часке граїоцене, йравећи
цезву од конзерве? – упита писца песник.*

*Конзерва-цезва ова дража ми је
од најлейше йрийовейке, коју бих
икад найисао, јер је сачиних
за свечаносї̄ ћуїања разїлаїоланої,
нашеї, уз молчалне їуїљаје кафе,
у йуриур-цркви дунавскої вечерња.*

Амин – прошапта песник у срцу
прометнутом у шкољку.

О чему су, ћутећи, даље сабеседили,
осим њих двојице – Тихог и Сетног,
једино Свети још зна.

БРОЈАНИЦА БЕЗБРОЈА

Колико прозирних утви
спрам злокрилог непрозира!

Колико лутања витких
са сребрним луком кроз смртност!

Колико *вајџре* и *ничеї*
у *лучи* мрацима *обузетој!*

Колико *пламсаве* росе
на лисју *della Salute!*

Колико *крви*, сна, *мастила*
са очима *изван свакої* зла!

Колико *ојела радосних*,
колико *усјаванки* *камених!*

Колико *лиџурџија* *јролећних*
за *мрјиве* Икар-Орфеје!

Колико *светлосних* смрти
у *врту* *катранских* непрохода!

Колико *гушења* *мартирских* –
да *продишу* *немуште* душе!

САЊАТИ СУШТЕ РЕЧИ

Сушто је дисати светлост, више
но ваздух, Стефане љубве, деспоте
доњи, а фруло горња, песнички
целедниче свих наших нечисти!

Сушто је огњем се појити, Петре
надоблачни, појче свих превечних
луча у крви нам катрански
усиреној од икарских суноврата!

Сушто је сунцима засуџи сељенске
сџуде, Костићу космички, орфејски
брате свих иступљења нам кљастих,
поднебесних, а надсунчаних!

Сушто је јестати с очима срца
ван сваке злости, дивотни Десе,
подводни пророче наших свих
бродолома загледаних у пучине!

Сушто је искати жарну непорочност,
појући биљне стихире, Момчило
свесмерни, молчални расковничару
свих смртничких ускличника нам!

Сушто је бити песма и смрт – у чуду
метафора противсмртних, љубавни
Миљковићу свих наших умирања,
распламсаних у мартирско мастило!

Сушто је причасник бити надсуштих
шапата, сјајева: хвала ти, светлосни
Лалићу, мелоде кротких прекомерја
у *сїрасној мери* жедног нам смртништва!

Сушто је чути пропој тишине, тугу сву
препевати у *касно лейто*, Раичковићу
сетни свих наших осама, незнатих
иком сем смиљу гетсиманском!

Сушто је пити пламен из росе,
михољски Ракитићу свих наших
жалости што ће се згуснути сунцем
у нафору, восак и светилне!

Сушто је сањати насушне речи, макар
у тајности сна, кад их већ не смемо
чак ни шаптати данас, у време мржње
на жар, у часу пустоши пуштене с ланца.

СВЕТИЉКЕ

Над водама смртничким
жалост је света сојеница,
у којој станују песници,
склони глаголима дубине.

*Мелодски дом им у словима,
мелодски дах им у бездану!*

Подводне светиљке су нам
сињег неочајавања:
неисцел у светлуцавост
планктонску препевавају,
нас ради, док спавамо,
слепи, у чистој очигледности.

*Мелодски дом им у џајнама,
мелодски дах им у смртима!*

Под водама смртничким
жалост је света подморница,
у којој жар се песници,
вични придевима висине.

ВРТ СЕНКЕ,
ШЕОЛСКИ

ЖИЗАН – САН

Жизан – сан: уста у неизустивости,
на водама унутарњим
одсјаја јато мимолетно!

Жизан – сан: светиљка-тљеност,
смртност свеукрашена,
фотонска смерност у присоју!

Жизан – сан: прстохват
ватре, све у светлуцавости,
чудаство непомично!

Жизан – сан: жалост
слузокоже, поленско безмолвије
у сунчаном царству ваздуха!

Жизан – сан: жубор
под кором, сунчање иња
часак пред ишчезнуће!

Жизан – сан: љуспају се
писмена с пергамената трошних,
злато се осипа с фреске!

Жизан – сан: грожђе и трулеж,
смерност распламсава се,
зари се безвременост!

СТИХИРА ПРЕДВЕЧЕРЊА

Као кад малтера трошног
сљушти се грумен с фасаде,

као кад петељка пукне
и клизне низ ваздух лист,

као кад откине кап се
с усана чесме у сливник,

као кад грумен се жара
уруши унутар ватре,

као кад пепео падне
с луле у сињи сумрак,

као кад растопљен восак
кане у мрак са воштанице,

као кад нит се паучине
прекине, нема, на месечини –

жизан, гле, смртна:
дишеш, уздишеш, не дишеш!

ПРИЗРАЧНОСТ, БЕСМРЋЕ

*О, нишћавно све је, а сћрасно
ћрићамо уз ћризрачностћ!*

Ми, крте трунке
у осоју распламсаном
сред многоустих опсена!

Ми, очи озрачене
призрацима и знацима
сред вртова изврнутих!

Ми, ребра ужарена
у вртложној непомичности
сунца и смрти!

Ми, сржи загрцнуте
пурпурном противтежом
у вртоглавицама чистим!

Ми, капи у мраку
док нас искапљују
најсмртоносније жећи!

*О, нишћавно све је, а смрћни
ћрићамо уз бесмрће!*

НАЖАЛОСТ

Нажалост, лажност
зри нам у загрљајима:
ирулимо, іле, а ірлимо се!

Нажалост, жубори
увиру нам у заборав:
ирулимо, іле, а жуборимо!

Нажалост, живци
посмртне жаруље су нам:
ирулимо, іле, а жаримо се!

Нажалост, жлезде
подземна сазвежђа су нам:
ирулимо, іле, а свейлуцамо!

Нажалост, пожари
ждеру нас, бесано смиље:
ирулимо, іле, а иречисїи смо!

Нажалост, радуј се
које кличемо – угарак је:
ирулимо, іле, а бесмїїни смо!

ПОГРЕШНО

Погрешно устах,
погрешно пертле везах,
кренух у погрешном правцу.

Траг погрешан пратих,
на раскршћу погрешно скренух,
стигох у погрешну земљу.

С извора погрешног напих се,
погрешну њиву поорах,
дрво засадих на месту погрешноме.

Погрешну жртву принесох.
Скрививши, погрешно ћутах.
Погрешно признах, невин.

Погрешно дисах, уздисах.
У погрешан час се угуших,
под именом погрешним ме погребоше.

У свему погреших: гле,
погрешност беше све!
Погрешно, грешан, злопатих се.

ПУТЕШЕСТВИЈЕ, АСФАЛТ

Асфалтна ми путања: згушњава
непроход се где стопа – кораци
тону у катранску густост, све дубље!

С почетка – до чланака, потом –
до листова, колена, бутина!
Сада већ куковима кроз асфалт
пропућујем пут. Ил потонуће?

Јер, ходећи, тоне се дијагонално,
мало-помало, довољно небрзо,
путник да свикне на тоњење, све
неумитније, у асфалт све житкији.

Све спорије хода се, напредује
све брже – наниже: гле, линија
тла ће још мало па постати
обзорје, сасвим у равни са лицем!

На крају, вириће само још очи
из асфалта који се склапа над
путничким видом као мастилски
талас, ноћ, црносвод судњи!

Сазнати неће путник да није
далеко одмакао, у пут свој потонув,
ни корака пет-шест од полазишта.

ШАПТАТИ

ШАПТАТИ, ШАПТАТИ!

Добро је шаптати
срцем о свему о чему се
не може зборити!

Шајуће њајрај,
шајућу њлесни –
шајџаћеш и њи,
смрјиносји моја!

ШАПТАТИ, ШАПТАТИ!

Боље је не говорити
ни о чему о чему се
шаптати мора.

Зар нам шајџајџи
није суђено –
њосле свих речи,
слачака, смрји?

ШАПТАТИ, ШАПТАТИ!

Најбоље ћутати је
о томе о чему се
не сме ни шаптати.

АПОКАЛИПТИЧКИ ТРИПТИХ

I

Зунзара зуј
објављује тљење.

Црва где врв –
ту откривење!

Жаран смо смрад
и мирис оностран.

Плоти круг – црн!
Тка нам се златокруг.

II

Постим,
а проливам крв.

Душа ми
бесовски врв.

Ништа сам –
јаросни стрв.

Прецрн, гле,
човек-црв!

III

Очајем примрачним
плот сву прегорех.

Још дух ми се
посмртно жари –
злоружна гареж
сред пустоши,
на прстохват сна
од Парусије.

ВРТ ТУГЕ,
ЛАМЕНТСКИ

НЕЉУБАВ

Сунце је превисоко! Вода –
шеолска, тамна! Заклањаш
лице, да би кроз прсте вирио
увис – у светлосно море!
Шта радиш то, дечаче чудни,
над виром држећи злослутну
равнотежу на врбиној грани,
преклиској, претанкој, кобној?

Светлост – недохватна! Тама –
дубља од крви! Сунчаност те
заслепљује, прстима чешљаш
фотонске пређе, смртничке
капке сунчаш. Шта радиш
над ждрелом воденог бездна,
лебдећи жално над врбом?

Ласто над малстремом срца,
к висини прхнула, нељубав
убија јавно, слова љубве су
тајна! Друге ти није но сунце
да гледаш кроз прсте раширене,
над подводним сводом од свију
заборављен, осим од смрти!

Не плачи, сјај нам у даху
већ дејствује: напрстком
измерени, злопатимо се присни
с безмерјем, а све су нам крузи,
црнокрузи и златокрузи!
Не плачи, дечаче, накратко
мрачност је! Накратко!

ТУГОВАНКА СВЕТЛЕ ЖАЛОСТИ

С курвама срце је моје! Не због
курварлука, но због жалости:
курве су врбе најжалосније.

*Жалос̄т̄ – кад̄ їушиш се, їориш
у масима, без изїорења!*

Курве су приснице пропасти
где смо незвани гости, где
Агнец хода по води јада.

*Жалос̄т̄ – кад̄ жарии се,
жубориш увис бес̄т̄ежински!*

Жалостим се, бесана фреска,
сред гњилости сопственог мяса,
фосфоресцентан, ван пакости!

*Жалос̄т̄ – кад̄ жив свеїлуцаиш
у масїилу їосмрїнос̄т̄и!*

Не због курварлука, но због жалости
срце је моје са курвама, кривим
неповратно – ус̄т̄ук свакоје злос̄т̄и!

ОПРАШТАЊЕ С ОБЛИЦИМА

Престаће дах ми: ко ће тад
памтити распоред ројева
фотонских у пучинској тачки
под вертикалом егејског сунца
у тасоско подне самовласно,
кад зâr ми зеница изједе земља?

Зар ће та прождраност бити мање
од смака? Зар пропаст мог вида
неће смрт бити свих светова,
постојећих само у смртности мојој,
тад већ непостојећој, а бесценој?

Усириће се крв: ко ће тад знати
мирисе сунца у коси проседе
успомене сред врта михољског?
Ко ће памтити капљице прснулог
нара на трепавицама срца, кад
слух ми, ноздрве изједе земља?

Зар ће та прождраност бити мање
од смака свих облика, светлости,
постојећих само у напрстку
распламсане ми смртности, тад
већ непостојеће, тек преједне?

СТИХИРА ТУЖНИХ РАДОСТИ

Прекратко све је, ваистину! Сенке су кротке, но прекратки прсти: одсјаја михољских прикоснути се не могу, ни девственог плама магнолијског над злобама нашим зајапуреним!

Кораци прекратки су да, боси, по води препешачимо архипелаге смртности, који кроз ништа воде у свесветије, да стигнемо, смртни, у пулсаре, прашнике, неприступност!

Прекратка ужад су којима меримо жалост ахеронтску, врх сазвежђа живих над мастилским језером сна! Прекратки слачци да усладе пелине непочин-труљења у свакодневици!

Прекратак дах је да бисмо гушењем премерили сва вазнесења, да бисмо обеснажили власт унинија над власима, заставама, мембранама ћелијским! Краткосуште – шибице смртништва!

Прекратка ноћ је да се исповедимо, за сва наша мастила – на кошуљама и столњацима! Прекратки псалми – да исплачу океанију остављености, сву неситу нечист чије је грло у срцу!

Нећемо стићи да усхвалимо маслачке
које усмртисмо, корачајући к зренику,
да исцелимо све сунцокрете што се
у врту ламентском окрећу, због нас,
погрешно: к смрти, не к сунцу!

Ох, падалице смо, трептаји ока
загледаног у невид и надсунчаност!
Не стигосмо да снађемо се у знацима,
загонеткама разбуктаним, пламсавим
хијероглифима призрачности!

Мудрост неће нас спасти, ни загрцнуте
цезуре, ни предсмртна разглаголаност
у врту красоте и туге. Ох, нећемо
стићи да престигнемо смак сопствени,
тачан, јер прекратко све је, ваистину!

РЕЧНИЦИ ЖИЗНЕ

Најлепше књиге су речници,
вином преливени при успутном
рушењу чаше, у потрази позној
за треперавијим придевом,
кротким дурбином у раскош!

Језикосвитац у шатору ноћи
ванвременском, преводиш, проспеш
по речнику вино: процвета, гле,
хартија – преизмени све се
у фреску, безгласно откривење!

Попрсан сав си, сав речник –
ту приступачност у боју
расцветава се, мелодијски! Тек
у мрљама све прозборује: смисао
зари се у признацима случајности.

Шта лепше од ноћних одредница
модрошћу грожђаном окропљених?
Црнило словâ, гле, сунчаношћу
благосиља се, пропупљује немо
у двогласност сласти и трпкости!

Глаголи лепотни, целивани
бургундцем, прокупцем, плавцем,
пуни дејстава фотосинтезе –
претварања сунца у ваздух, дах,
сладост путоказних метафора!

Најлепше странице – модре се
вински, у преливености! Руже
роршаховске, танинске страсно,
у врту речничке хартије
жаре се, мирисно тихујући!

Оживљују ствари тек употребом,
лепотајући се старењем, зријући,
лик свој добијајући кроз ране,
целосност зрелу кроз изгребаност,
кроз излизаност и попрсканост!

Не крваре ствари, кроз ожиљке се
исцељују, тек постајући што јесу
кроз страст вештаствености, патњу
пропадивости, која је поетски пут:
речници попрскани су најлепши!

ЗЕМЉА, ДЕТИЊСТВО

Мирише земља, парадоксално:
врачарске баште шапућу ми –
о чему? На раскршћу Петроградске
и Тополске – сумрак, а зарно
све ми, одједном! Што ли ме сета
ћилибарска, асфалтног, облила:
због запаха труљења, ламентских
душица лишћа, благоухања патње?

Мириш тај – знан ми из врта
детењства: прстима блато месим,
облаке вајам, бол надземности,
блатњаве прсте ширим спрам неба,
миришем мркост блатну – мирише
тешко, загрцњујем се од туге! Шта је
та густост под прстима, горкост та
подјезична? Шта ми то мирише?

Пречиста чедност како је могла
знати – зар није!? – да башта
пахне на пропаст, тљен, смрт што
чека нас, крхке, у непрозиру
будућности, једине извесне, где ће се
смирити крв – у студ-усирењу
и разложењу: еритроцити припашће
корењу, пробризгати кроз стабло.

Земљу мирисати: смрт-и-детењство
заједно – сад, у будућности! Свега

сад сетити се, сад бити музичка
кутијица свог есхатона! Сред магле
споменске ходим кроз јасност – како
то? – презента што ће тек бити, кроз
бистрот пиктограмских метафора
бесмрћа толико насушног, крхког!

Знам крвљу истоветност жарну
тог перфекта жизне – футура
post mortem, а крећемо се унапред,
к потпуној зависности од светлосне
милости јасне! У тмини светлуцаће
ребра, кључњаче, крста, хтонски
беласајући се, иштући лахор и лице.
Баште то мирисно шапућу ми!

ХАНДКЕОВ ВРТ

У шавилском врту Хандкеовом
мирише стаза ка души: ту ходи се
к детињству есхатонском,
до ког ће се расти тек, срцем
ходочастећи унатраг, док свет
не постане видиковац у надсунчаност.

Ту шкољке, старе сав безброј
годишњих доба: памте све тајне
прамора над којим дисаше Дух.
У њима шуморе све воде света,
нарочито док смртник корача
кроз јасност осветне росе.

Ту кишобран плав, под којим тихују
пужеви. И јабуке: миришу мирно
на рај. И крцкалица за лешнике:
лешник је чудо надметафоричко!
И зелен-грабље за рашчешљавање
душе, трансценденталне траве.

Ту светиљка, преврнута у риму
негорких спомена... И камен, зелен
од маховине, за притискање хартије –
лептира речи, да не прхну увис
превремено, док их не запише
рука, већ умирућа, за незаборав.

Ту сточић, спомен на дрво живота,
артефакт чежње. На њему хартија,

писаљка – космопоетска оруђа среће
једине: писати, дисати у писменима,
надсмртно бити, колико је могуће
спорама распламсаном у мркини.

Ту шета се, чита се, ћути. Ту гледа
у птице и црве, у смрт и лепоту како
Орфеју приличи. Не прича ту се,
већ послушкује се, јер брбљају само
празнине. Ту мелодије свих бића поју
из припитомљене појавности.

Ту смерни опроштај с философијом,
орфејски пост од појмовности!
Ту припрага вртна у алилујање: врт је
у шуми, шума у свемиру, песник у врту,
свемир у песнику! У шавилском врту
Хандкеовом, крв је у недрима неизречја.

СУНЧАНОСТ ПРЕТПОСЛЕДЊА

Станко Шепић, шетач кроз лишће
михољско, мелодски светли у Крунској,
мирно жалостан на смрт, фресколик,
витак у негостољубивости привида,
главе у средброкругу вишегласне косе,
патник на растанку с кратковременошћу.

Сед, прозирне смртности, ходи, пун
пухорских цвасти соната, симфонија,
квартета, реквијема, тишине. У срцу му
ноте припитомљене, појственост бића
свих, постојећих мелодијски. А споља
не чује се тај свемир од бректања
моторског небића, хука електронског,
сред врва пролазности – глухотног
знамена осаме последње, смака.

*Кроз сѝрасне Геѝсиманије
у сунчано ѿдне корачамо:
нико ѿо не види, не чује, не зна.*

Бог зна, смртници неће знати, док
у будућности, сред музичког *saga*,
буду слушали Шепићев *Schwanengesang*,
да жалост што засја на Крунској,
у ћилибарској кугли октобра, не беше
мрачност већ сунчаност! Што су
точиле очи модрину слану – то је
због лишћа, красоте. А што и не би:
зар ичег смртничког има што достојно
није ватре и мора свих очних соли?

СРЦЕ, ЗИМА

Прехладност влада ту: смрзнутост,
свеграз! Биља ту нема, ни папрати.
Маховине – у посмртности су. Студ!

Туд проћи дахом не може се кроз
стврднутост ваздуха насушног.
Како ту дише се? Како крв брызга
у еритроцитним екстазама? Како се
гуши ту душа, уз прегласно
крволиптање? Како ту шафран
оностраности замирише?

Смак ту већ дејствује: није
под земљом пакао – у поларној
ноћи под ребрима је!

Хладно у аортама, хладније још
у миокарду. А студен шта има
с жилама срчаним, живим
у самостезању недреманом?
Шта има срце с ињем ништавила,
под којим се злопати, жарно?

Докле ли ће, у леду, бризгати
противсмртно тај пулсар крвави?
Противник ли је сопственог срца
смртник, зачаран призрацима?

ХИМНА У ПРОПАСТИ

Пропало није ни оно чег нема
еонима: кроз сопствени смак
већ вазнело се уз лествице друкчије
гравитације, кроз нутарње двери
свог смисла, у непролазност!

Пропасти неће ниједан детаљ
пурпурног смртништва! Све се већ
чува у зеници свезлатног вида,
зреника надсунчаног, у самилости!
Све цело, бело, у светој благодисти!

Неће пропасти ваши наших врлина,
ни сенка на космичком зиду
дечаштва, где сунча се тиркизни
гуштер! Ни каријес у устима наших
немушности! Ни шуљеви душе!

Ни мртви пропали нису: наге им
кости – подземна светиљка су при
којој, свегладни јестивог злата,
сричемо одгонетке птицолике
обданице, пуне црних светлаца.

Нећеш пропасти ни ти, смртности
моја, зајапурена од свесветија
вртложних тајно у врту плоти ми
плаве од жеђи, надсна, воде свих
трансценденталних загонетки!

ВРТ СМРТИ,
ПСАЛАМСКИ

СМРТ БРЕЗЕ ДАРИНКЕ

Брезу ми, младу, под прозором
сломили: девствену, јунску! Уви мње,
уви! Смрачили празник зеленила,
зликовци преисподњи! Јаросно
сломили је, до земље сасвим,
бесовском снагом, нељудском!
Злочин! Убиство! Час таме!
Усрдео врт се од присуства смрти.

Мртва је лежала, мени још жива,
листова свежих, сокова пуна, пружена
наузнак, нижа од траве, безгласна,
витка у смрти, девица биљна, низашто
усмрћена, осим због паклене мржње
на зелен-девство, пренежну кору,
белину. Убише брезу, Даринку моју,
безазлену! Људи добри, помозите!

Шта је све бити могла – врапцима,
смртнику, рају! Кога ће јутром сад
поздрављати смртност ми нечиста?
Чије ћу лисје целивати срцем,
јагодицама, видом? Плачите очи!
Боли ме празно место у врту мом –
одсуство њено! Дах ми сав у црнини!
Врцају кобалтне сузе којима с прозора
жалости заливам белу успомену.

СТАТИЈЕ БОЛА

I

Бол! Не бол по себи, не појам бола, не бол-метафора, не инфинитивско *болеји*, већ бол *мој*! Бол смртог мог *јесам*, по преимућству! Бол данас, не јуче, не сутра, бол овде, не другде, не зачас већ вечно, а несносно сада – није то дрво у сну с кога, зажмузив, скочиш у мирис хлеба, детињство, где лебдиш стварно пред бескрајем зрцала наспрамних, загрцнут пулсарски, сржима знајући да је могуће лебдети, никад не умрети!

II

Бол тај није хипербола, још мање акростих жалости, просејан сунцем кроз смртност, већ облак двоструко пирокластички, у коме све гори, и мисли, праг мрачни између мене и ничег, смак срца, без треперења капака! Бол тај, не било који, ниједан други, није зид у сну, с кога склизнеш у црно, па изрониш с вриском у мрак, пун

куцања сата сред ванвременске
тескобе, шапћући мокар од страха:
Жив сам, сан лаже, дах – истина !

III

Није на пребол тај бол. Уминути
неће у поднебесју: ломача, пепео,
непребол, плата за мрачност!
Бол болова: боли, а не види се!
Не види се – од бола! Ох, *бийи*!
Боли незнано иком сем болнику
самом. Док боли – добро је, значи:
тек умрећеш, жив си још, жариш се,
немртав! Јер болети неће кад те
у земљу положи – предсмртност
боли: умирати, а смрти супротан!

IV

Космоси, чигре васионске, врте се
непомично, у безболности! А смртник?
Смртништво – бол је: да, суштински,
у свекретности! Бити је болети –
светост а несвета! Не бива ништа
без бола! Бол – глас јестаства, одсуство
дејствујуће! Бол – чун психонаутски,
љускица лешничка у океанији унинија!
Привид – све! Једино стваран је
бол: тај нечитки знамен достојног
суноврата, катран откривењски,
мастило сунца у икарском крвотоку.

ПСЛАМ РАСТАВЉАЊА ОД САСТАВА

Прожарен умором смртним сам:
плот ми воштаница растопљена!
Удисаји све смртоноснији су –
тљеност распламсава се:
Уви мње, расџављам се од сасџава!

Њилеж ми жлезде прогриза,
гареж нутарња жари се!
Папир мог смртништва – тљење
прогорева неситим пламсајима:
Ох, расџављам се од сасџава!

Умора судњих сам
стрњика самопламсајућа!
Ђелијска једра троше се,
тињајући у страшности:
Гле, расџављам се од сасџава!

Умора свемир несместиви
прораста жарно јестаство!
Зреник ми сржи преурежен
муњама непомичним:
Да, расџављам се од сасџава!

Добро је скврност испаштати
дуготрпљењем суноврата,
кротко сред пожара трулежности
паштити се за надсуштост:
Нек расџављам се од сасџава!

ПСАЛАМ О НЕМАЊУ ВРЕМЕНА

Времена неће бити да искупимо се,
криви, за себичност којом пулсаре
усмртисмо! Ох, супротни фотосинтези,
спаљивасмо ваздух плућним похотама!
Ох, роса на фресци се онесвешћивала
од нечисти наших светлаца! Ох, све
оскврнисмо што коснусмо зеницама!

Већ времена нема да окајемо
све злочине против неизречја,
све преступе против тишине –
ко Јуда није своје тихосушности?
Прекасно је да срне нам опросте
што их прострелисмо, прозирне,
зрацима уранијумске пакости!

Не беше времена да се исцелимо
од смрти, мастилски дејствујуће
у прежедном крвотоку, да ожалимо
све жалфије које прождрасмо
ждрелима пожудним, све душе
роршаховске, које прогоресмо
протуберанцима шеолске свесебице!

СМРТНИЦИ

Предсмртни смо, још неумрли,
на сунчаном поклоништву кроз
смртност, с намером једном –
не умрети! Страсници судњи,
ванравнотежни, у вртоглавом
прекомерју, жарножурни, крхки,
у страсној предсмртности,
дејствујућој по алгоритмима
смртоцентричне прогресије.

Мртви већ сви смо, само још
треба да умремо! Прскамо
увис противтежно, не знајући
да су нам зрнца сва избројана
у пешчанику тишине! И даси!
Па задихан буди, троши ту
прекратку вечност! А дишемо
шумно ту меру ваздуха, коначну
још од првог нам даха!

Смртници живи – тек треба
да не умремо, подневши бездаха
смак, свлак судњи у цреву
свемрачном смрти. Јер удах
и издах – то двојство противречно
сносимо силно у свакој секунди,
страстотрпно. Зар није то *бити*:
сад цревом у труљењу, срцем у
просјајима већ надвременски?

БЕЗИЗЛАЗ, БОГАЗА

Под дрветом смрти, у врту
изврнутом светлуцам,
шеолска фреска! Шум
крошње ослушкујем крвљу!
Премирем презрен од
облика, часака, густ сав
од врцања бесмртности!

Даси сви – један су: не хтети
смрт, а тљен ми се, модра,
већ пење уз голени, к ребрима
разбрљаним од страха,
срче, оностраности. Треба
преживети сваки трен
следећи! Премудрост ту је –
дисати, бити свој дах
у сваком наредном *сага*!

Метанишу анђелске сенке
пред тугама смртничким!
Бугаре сржи ми – свирале бола!
Мог пада мелодија – несносна,
судња! Окрутност! Неће ме
спаси све терце пикардијске
од последњег целованија!

Нема ми спаса: дакле, спашће ме
истина пшченичног зрна! Но,
како кад фреска сам шеолска,

жалост у врту изврнутом?
Светлуцам под дрветом
смрти, а тек ми је младати! Шта је
то? Безизлаз? Богаза? Жизан?

НАУЗНАК

Кренуо *куд ѿод*, којом год стазом,
рачвањем хијероглифским, богазом
зарном, урвином, стајао *ѿде ѿод*,
падао, бдио, *шиѿа ѿод* се трудио
дасима, ранама, крвљу, *чиме ѿод*
смртност прекрхку красио, *како ѿод*
горео, умирао *са ѿољуѿцем свеѿлим*
на уснама, или у пеленама, пун
седатива – скончаћеш свакако
наузнак, зурећи увис кроз склопљене
капке: у небо, таваницу, поклопац
сандука мртвачког, изнутра!

Жизан – зар хитнутост једносмерна,
престрашно непогрешна,
ћорсокак предгробни, пламсава
неумитност што се из безброј
праваца слива тачно у *наузнак*?

Ах, знак је наузнак бити: не бити
ништа до непомичност у коју
путује покрет, од удаха првог
уз проплакање, кроз гушења, сузе,
до последњег издаха, спазма!

Наузнак – пиктограм смртности
сунцокретне, толико жедне свих
дисања, светлости живих над водама!

ПРИБЛИЖАВАЊЕ

Смрт је на путу, а тек започесмо
ходочашће кроз сунчаност. Пева нам
светлост у коси, у костима, власно.
Од прекомерности срца кораци
расту у закорачење кроз зреник!

На раскршћу смрт је: још не знамо
где нам је требало скренути, да
не залутамо сред смртништва. Трази
ка безизлазу не могу бити путокази,
ни поезија, колико год се крварило!

Смрт је на углу: нестрпљиво бежимо
лествама спиралним, стрмим наниже,
од надземних ватри у подземну пећ,
ми, дах над безданима а надзвездан,
дишући противсмртно до спепељења!

Пред капијом смрт је, а жеднији смо
но икад! Ко свестан је жеђи на самом
почетку свог поклоништва кроз
знамења, дрвореде, будућност,
сав још у колутима сунчане воде?

Смрт је пред вратима: гладни смо
укусâ, који су обред одгађања краја,
свечаност сласти, што спасти нас неће.
Чему тад ситити се гладима излишним,
уместо амвросијом, у смерности?

У соби смрт је: не вреди крити се
испод кревета, или ћебета, да те
не угледа око које те видело пре
но си прогледао. Не бој се, људски је
мрети, смртниче сунцу саприпадни!

Смрт је у аортама: дишемо гласно,
смртност да зачарамо, нечас одгађајући,
у нади да ће, у кратком међувремену,
бити пронађен лек против умирања,
ретроактивног дејства, за свакога.

ТРОСТИСИ ПОСЛЕДЊЕГ ЧАСА

Кад престрашна приспе ти,
смерно је сусретни михољским
осмехом спремности.

Не дај да с леђа те заскочи,
шћућуреног у шипражју,
упишаног под напрстком.

Кад сустигне те у безизлазу,
бежати немој. Стани у псалам,
ружно је ничице запомагати.

Не дај да се постиде
који се распламсаваху
твојим пурпур-стихирама.

Не дај да јакну који те љубљаху:
*Авај, и овај бежайи хїшеде
од неизбежної, са небежишїа!*

Реци – *радуј се* сестри смртности!
Реци – *не бој се* души шишарци!
Реци – *свейлосїи, буди ми!*

Не двоуми се, већ мини –
само ти постати треба
чело причасно вечности.

ВРТ СТИДА,
СОНЕТСКИ

ПОКАЈНИ СОНЕТ

Како то – пречудно! – злоскврн постадох?
Сунца сва хтедох срцем целивати,
сунчан, у крошњама сав пребивати!
У злост зар – злу несклон – глув, слеп, нем падох?

Красотом загрцнут, кад ли се прозлих?
Кроз смртништво хитах без часовника,
младоуст, без ичег, сем расковника:
кад с фреске склизнух у бездан, не у стих?

Крвљу сам жедном смислове грлио!
Кроз росе светле, босоног, хрлио!
Како сам, свитац, у катран-мрак пао?

Где ми сва радост јестања поцрне?
Зар све ми пресвисле душе сине срне?
Кад ли то постадох претужно зао?

СОНЕТ НЕПРАШТАЊА

Не опраштамо ни себи ни другом,
а само од опростаја се живи,
којим нас, криве, спасавају криви,
у тмини смртној сви стрељани тугом!

О, да смо знали да могли смо спасти
све душе сиње, угушене болом,
да смо их облили смехом, не смолом
свог срца, црног од мрза пропасти!

Закласмо босиљак, врапче и срну!
Ни кад нас мољаху, већ у крв пали,
нисмо се смилovali, но доклали!

Сада нам сржи од жалости трну:
иштемо, мртви, да нам се опрости,
да нам од злости не поцрне кости!

СОНЕТ ВАПАЈНИ

Оплакујте ме облаци, папрати –
душа ми трули од судње жалости!
И фреска и гроб – пад су у палости:
нек ми се пропашћу суноврат скрати!

Ничег што спашће се нема у мени:
све достојно огња, не прочишћења –
јер скврн је за ватру! – већ уништења.
Злоцвету своме наређујем: *Свени!*

Пламсајте стрњике скврних ми моћи!
Није плот крива, дух смрди на гордост:
све у подлацу је нечиста подлост!

Ни сонет о смрти неће помоћи
да не умрем црн од посмртног стида:
тешко зеници у бездну невида!

СОНЕТ НАДСМРТНЕ ЧЕЖЊЕ

Кад се заклињемо у перут страсну,
у црева, сва пламтећа трулежношћу,
кад своју подлост правдамо смртношћу,
власт мрака тврдимо, не светлост спасну!

У жизан зар верује, а не у смрт,
путник од стакла, што нисходно ходи
кроз непрозир црни к црњој још води?
Не, није то рајски, већ тартарски врт!

Бесмртан чудно је смртник, а хули:
нетљеност чезнући, наживо трули!
Ох, све се људско врти око смрти,

не око сунца! Сенке смо, жедне свих
бескраја! Сад вечност искапио бих!
Ту, одмах, да ми је смртност сву стрти!

СОНЕТНИ ЛАМЕНТ

Плава сав, под јасиком свог смртог срца:
где жалост најгушћа – ту смерно седох,
немртав, нежив, а све што, тљен, хтедох
жизан је: дисати, сласт све да врца!

Над сињом водом свог смртничког стида,
видим: лето, ја – наузрак у трави,
по мени, бесмртном, гамижу мрави.
Да ми се сетити детињег вида!

Мастило душе – светлуцава жуч је.
Крварећи, зурим кроз мрачност! Кључ је –
трпети студ у каменом пожару!

Боље је светлети кад смо већ мртви,
јер где су ружни лепши но у жртви?
Пепео – двери су к пренежном жару!

СОНЕТ ИСКУПЉЕЊА

Не, ништа нећу тражити за себе!
Све своје омрзнућу – себе ружног:
због мог себичлука, злосмрадног, кужног,
ничијег срца да не свисну зебе!

Обневидећу, да прогледам бистро!
Дотаћи нећу ни дахом, ни видом,
ничег се коснути нећу, сем стидом:
нека светлуца све девствено, чисто!

Обнажићу се од себства, истински –
да не загадим земљу, бестежински
лебдећу, кротко: обећавам, нечист!

Исповраћаћу све угрушке таме,
страшно, самопоништитељски – да ме
облије изнутра, свише, сјај пречист!

СОНЕТ СТИДА

Ништа нас неће спасти осим стида!
Час је да се постиди скврноокост
кивна! Нек сад се расцепи смртна кост!
Без плоти може се, не и без вида!

Достојно јесте себе одрећи се!
Час је да вирнеш у ништа свог свега:
невид те види – пун си црног снега!
Боље је својој празнини рећи све!

Стидно је дисати, скврнити ваздух
дасима похотним! Смрадан нам сав дух!
Боље је несветом у ватру пасти!

Пред капљом росе врлине нам смрде!
Шапати хтонски нам безизлаз тврде!
У смртништву само стид ће нас спасти!

СОНЕТ ХЌДА ПО ВОДИ

Прегорко тамнех срцем од жалости,
непреброј пута, на стазама доњим
загрцњујући се мастилом горњим,
да спасем се, прах, од скврних пакости!

Падох изнутра, а споља још стојим.
Јер није жив који дише, већ онај
само што светли: дакле, нечист си, знај!
Не жизне већ смрти множење бројим.

Ох, неће се вратити дечачки час
кад с оцем стајох, златно, сред класја клас!
Моја небесмртност к чему тад ходи?

Крузи сви круже! Трну воштанице!
Вози црн лифт – до најдоње станице!
Нема ми спаса без хѡда по води.

ТРАНСЦЕНДЕНТАЛНИ СОНЕТ

Нек ништа моје не преживи мене,
сем љубве спремне да свисне у часу
за росу и срну, да ми се спасу:
у мени нечист, због чистих, нек свене!

Нек не преживим, достојан пропасти,
долазак злата, што чекам га крвљу!
Нек ме, пре смрти, чак сматрају стрвљу:
кроз срам свој крајњи – од злости се спасти!

Већ одричем се свих аура душе:
сви моји просјаји – прелесне тмуше!
К свежини живој, кроз сопствену светлост!

Већ бива немогуће: чезнути смрт,
но своје мрачности! Пут – нутарњи врт:
кроз опну стварности дотаћи светлост!

СОНЕТ УСХОЂЕЊА

Кад беспоштедно свучем свлак лажности
замиомирисаће ђурђевци сна
мирног на фресци: гле, вазнећу се с дна
бића, кроз љуспе своје неважности!

Кад смерно презрем своје метафоре,
и плот онеми, и охолост мине,
стид ће ме провести кроз густост тмине:
сјај – мета је даха, речи, сна, зоре!

Стањити сав се у саставне нити –
кроз тљеност да пробризну златоструји,
прах да позлати се! Већ, златан, бруји

глаголски безброј красоте! Ох, пити
надсушту росу! Тек вечност је рана!
Већ смртност пева смрти онострана!

ВРТ СНЕГА,
АНГЕЛСКИ

САМО ДЕЦА И ПЕСНИЦИ

Само се деца – и песници! – радују
вејавици, марципански, у цаклећој
цркви децембра, цичи на низбрдици,
целцу на раскрсницама улица
које се усправно крсте, да се сетимо
снега, и свега! Красоти бескорисној,
бесценој, белој, безболној сасвим!
Прштању иња кроз ваздух, снежном
непрозиру, непроходу кроз сметове
баш на местима пешачког роптања,
равнодушности метеоролошке!

* * *

Само деца – и песници! – наискап
пију амвросију очигледности,
верују крвљу у сведивни ваздух,
у свету пару из уста, у језушке
нежне на снегу, у радост наузнак
смеха под виром горње модрине.
И скочиш из смета, сав бео,
и ускликнеш: *Анђео! Ко је анђео?*
Ти си? Онај што лебди у смрзнутој
крошњи над жарењем трулежних
тела, смртности распеване пред
пожар? Прозирни голуб, што
слеће ти мирно у срце, што прхне
из прса десних, увис, кроз кожу?

* * *

Само деца, и песници, све то што
кажу – дотичу уснама срца, баш
ту где се смеју! Све смеју, све виде
у фрескама девствених питања,
невични злочинству појма –
калеидоскопски, малопринчевски!
Дотичу чисто све, јер дотицати је
дотакнут бити, љубавно, штедро,
из једра тајне, у раскошној јасности.

* * *

Само деца, и песници, знају
не знајући, образима и аортама,
да сунца су цедурске сијалице,
да радост је есдурска раскош,
да дрвеће дедурски расте, да смех је
хадурска јасност, да гедурски
пламсају магнолије, да се у сунцокрет
улази срцем, да се у маслињаку
ваноговском може дисати светлост,
под маслином којој се тепа *Елија!*

* * *

Само деца, и песници, кад су
разглаголани у таласу силе
и соли, потпуно знају да су
медузе – лепезе у сазвучју
с подводним звонима, да све су
зрцала а не понори, да смо
пулсари нежни, дишуће зенице,
да су на сладост све загонетке,
да ће све бити доброкрасно,

да све је сунчаност, јер сунце
већ влада у свему, особито
у смртности, нарочито у очају.

* * *

Само деца, и песници, не стиде се
немоћи, разговарају с лишћем,
помажу пужу, милују глисту,
тепају смрдибуби, верују ветру
на реч, сунчају се на месечини,
кроз дурбин од дланова виде
у златно подне, имена знају
свих сазвежђа анаграмски, другују
с придевима шестокрилим, мисле
у вртложним бојама, облике
миришу, милују облаке обрвама,
горе у привиду а не згоревају,
јер су трансцендентални различци.

* * *

Само деца, и песници, ако су
довољно жедни – колико
деца док трче! – стижу да дишу
у пролазности, не мислећи
на после и потом! Само
деца, и песници – кад
у даху су фруле, кад лире,
у хладу и аду, кад орфејске,
мелодске, кад се не осврћу –
метафоришу кликћући,
ласте к оностраности,
лаке од сувишка сунца у жижи
свих пречица ускличничких.

* * *

Само деца и, понекад,
песници – кад су довољно
мртви за вештост, рачунаљке,
привид! – расплићу смехом
све арабеске, виде у ружи
све свемире, чују све
хипермнезијски, бићем
свим знајући да су баш сада
све вечности, да раја нема
сем присности с кршкошћу
двосунчаном у врту радосне
туге, да смо још мало па
бесмртни, премда тек треба нам
умрети, а смрт је већ припрата.

* * *

У последњи час – и после
последњег часа! – спашће нас деца
и свеци, и песнике спашће
свици из зеница архангелских,
јер само деца и свеци – и песници,
у каирóсу! – чују раст траве, дисање
фреске, сан песка у сутон, бруј
безбројних тајинстава, а сви смо
глувонеми слепци, и заиста ништа,
да није деце и светаца, и песника
фосфоресцентних у пропасти!

* Каирóс – каирóс (хелен.): „право време”, час смисла,
тренутак просјања вечности у времену, узласка вре-
мена у надвременост.

ПОХВАЛА ЧЕДНОСТИ

Чедност је чудо раскликтано:
дисати, бити, трчати чисто кроз
призрачност, грлено смејати се,
васионски, јер смрти нема
ни у сновидној примисли,
а нектоли на видуку – срца, не ока!

Чедност је бистра оностраност
свакој похоти, власти! Смерност
у светим маслацима! Дружба
с побожним пужевима! С тајнама
сашаптавање у недрима младог
јестаства, у свежинама истине!

Чедност је нечуј ускличнички:
бити трава у трави, будан снити
без злопамћења, ноздрва жутих
од поленског пудера тајинства
неприкоснивог ичим сем крвљу,
сем пурпурним прстима душе.

Чедност је сјајеве дисати, ронити
дахом кроз булке, љубити
воду длановима, јестати присно
с прамирисима, не кора већ
срчика сунчаних, пливати смерно
кроз бистрокруге раскош-чудаства.

Чедност је згуснути се у пулсар
слуха наткосмичког, чути све сада –

есхатон, искон! Сапрожилити се
с корењем света, ливаде своје
гледати с облака, бити будућност,
сопствени жубор из вечности!

Чедност је шетати се кроз фреску
с пчелама разглаголаном, кликтати
с крошања надсуштих, трешње
све знати по имену, не знати шеол,
свакога јутра све млађи будити се
у врту пречистих изненађења.

ВРТ СУНЦА,
МЕЛОДСКИ

СВЕТЛОМРЦАЈУБИ

Безгласно светлост прошаптава:
Све је већ добро, у бескраје.

Не ѿрестјајем, ваисѿину –
исѿа сам вавек, и ноћу.

Сунце је исѿина, ваздух – лесѿвица,
крв ѿече узводно, дах је усходийѿи.

Јуче је суѿра за ѿрекјуче,
суѿра је јуче за ѿрексуѿра.

Нека се нико не ѿодсмева
овим хроно-меѿафорама!

Биѿи је заѿонейѿка ѿрла и ѿлаѿола,
фреска крвоѿока и ѿридева.

Бића-свеѿилице, јесѿајѿе мирно
у лахору исѿине, надсунчаном!

Тихосѿи власѿ је у свему –
шапуће светлост, све јасније.

Смртници слушају, гуше се,
певају, светломрцајући.

КВАРТЕТ ЗА СУНЦЕ У КРОШЊАМА

Прва виолина сунца

О, дрвореди кроз које ходочастисмо,
толико пута, у спиралном поклоништву
кроз призрачност, занесени сунцем
у крошњама, с одсјајима на капцима,
склопљеним гласно од сувишка срца!

О, стазе дрворедске, сенолисне, кроз
сетну смртност, дуж којих ходисмо,
гледајући у сунце, одоздо увис, кроз
крошње, загрцњујући се савршенством,
како приличи стакленом поклонику!

Друга виолина сунца

Сунце у крошњама: *Иваново дејство*,
свачије, моје! И ти си га видео, брате
Андреје, жмурењем срца кроз зеницу
камере. Сунце над челом, у лисју –
није ли раја то признак светлопрсти?

Зар имасмо ишта сем сунца у крошњама
смртништва? Сем зеница путничких –
сјактавих саћа над безданом? Сем
сунчане крви у аортама? Сем сржи
у хладу надсунчаном, светлуцајућих?

Виола сунца

И ја сам бридео с чистих седамнаест,
с песмом путничком кроз дрвореде
корачао, сркао светлост са листова,
путник-брат ангела сунчаних крошњи,
весника надсуште фотосинтезе.

А сад ми је – трипут седамнаест,
и видим трипут нејасније, слепац
лаж-равнотежни! Не видим ништа
сем својих наличја, отрован реском
кратковидошћу, тајнама странац.

Виолончело сунца

Гле, пруге зарне клизе низ лице,
низ обрве, образе – фотонска милост!
Кроз чело проничу жиле светлосне!
Из ушију лишће, светлећи, расте!
Сунча се срце под дрворедима!

Смртници стоје, круже дрвореди
свих смртничких путешствија к сунцу,
кроз страсну светломрачност.
Не крећемо се, крећу се крошње –
сунчани дах смо у средишту света!

СВЕТЛОСНИ ЧАС

Гле, титрај на зиду: треперав дах
светлосни, сјај-алилујање – с малтером,
с лишћем поиграва се светлопрсто!

То бесмрће шапће нам безболни
chiaroscuro, тајинство часака жизне
у сном обрнутој перспективи!

Пружи, смртниче, руку! Прикосни се
неприкосливих усана светлости –
милосне поставе смртних јестастава!

Нежност додирни, јер милост нас
гледа одасвуд док зуримо слепи
у свесветије, не прозирући кроз облике,

срцем у сладост имена што чекају,
кротка, да нам у грлу засијају,
да заустимо их, песници сунца и смрти!

Шапћу нас тајне. Тише! Нек се утиша
крв свака! Нек мук смо, наше све – ништа:
прозборује злато кроз нас, загрцнуте!

СУНЧАНА ХИМНА

Уском стазом кроз маслињак,
узбрдо, брже – у сунчаност,

док нам пазуси бриде
од јаре љубавног ветра,

с обрвама од смиља,
младосни, знојави,

док нам подневне јаре
исушују тљеност у јасност,

док у ћилибару нам коже
заре се предзнаци вечности,

к рту свих незаборава,
где прозирне склапамо капке

и жмурећи жаримо се,
жедници блажено двоножни,

свето петопрсти, у ваздуху
прометнутом у лествицу

уз коју витки се успињемо,
егзиперијевски смерно, у безмерје

сунчаног малопринчевства,
кроз светломрцања смртности!

ХИМНА УСХОДНОГ ХАЈДЕ

*Сунчани смрѝник сам,
озарен изнуѝра,
дишем сав САДА, не – време.*

Хајде, баци све часовнике –
само по сунцу се управљај:
златокруг сенку не баца!

Хајде, у срчике сунчане
где су милосни путокази
лествичне јасности бића!

Хајде да бестежински сад
усходимо кроз копрене
сјаја у надсунчаност!

Хајде, у хлад оностраности,
да тихујемо, светлуцајући
сред врва нечуј-метафорâ!

Хајде да пчеле смо беле
у врту нектарских сијања
свецвасне невен-красоте!

*Сунчаник надсмрѝни,
блисѝав сав одасвуд,
исијавам САДА, не – време.*

МОРНАРСКА ПЕСМА

Једра мог чамца – блештава,
препуна Сунчевог ветра!

Чело ми згорело изнутра,
сасвим од надсунчанице!

Шаке ми жаре се жуљевима –
од живе ужади песмопловства!

Коса ми морнарска светли,
пуна планктона из надсуштости!

Јарбол у срцу – сав ми
од свете вртоглавице!

У застави надоблачне белине –
плави се мелодски крст!

У сребрн-облаку летећих риба
приближавам ти се, радосна обало!

Кликтаја твојих светионици
путоказ мојим су ускличницима!

РТ СВЕТОГ АНТОНИЈА

На фотонском даху метафора,
опловљавам Рт Светог Антонија,
прелећући таласе мелодски,
у ангелоделфинским масима.

Жаре се смртничке сржи –
једра на ветру из неизречја:
откликујем хридима распеваним,
отпоздрављам смиљу раскликтаном!

С обрвама разглаголаних соли,
петопрст, многоок, шестокрил:
пераја, крила, руке сам – адамско
саће бића свих најдоброокраснијих!

Светлоплов плаветни, једрим
кроз усправно Средоземље,
мелод у ваздушном архипелагу,
унутар зарне оностраности!

Уз пучинска сијања усходећи
дејствима силе, бестежинским,
с галебовима невештаственим
кликћући, ући ћу у цркву сунца!

АКАТИСТ УСПРАВНОГ МОРА

Здраво, радуј се, свемире!

Хеј, здраво да сте, радујте ми се,
плитке зелене воде, кроз које
клизи чамац мог даха, сав
плав од ветра са пучине!

Хеј, здраво да сте, радујте ми се,
девствене трске с којима мрси се коса
младости ми онострани, седа
од соли, таласа светлосне океаније!

Хеј, здраво да сте, радујте ми се,
вилини коњици у ваздушној стражи
ћилибарској, прхнули ми кроз очи
чисте од зенитне сунчаности!

Хеј, здраво да си, радуј се, све што
дишеш и не дишеш, све бесцене
споре, планктони, фотони –
испловљавам, упловљавам у метафоре,

таласосуште, сунцомирисне,
слаткојестаствене, неословиве,
надслеп од усправне воде
и пљуска светлаца с висине!

Здраво, радуј се, свемире!

СВЕТИЛАН ПУЧИНСКИ

Седобрад, а млад тек – сабрат
свих светломрцања, сапутник ветра
светлоустог, таласа сапенушник,
светилан јасни над пучином сам!

Једра мог вида – набрекла бело
од махова тихих из јасности!

Пун шумних каирџа, светлуцам сав,
прикоснут, сред стопрстог присуства!

Лепота бесполна! Красота целосна!
Радуј се, свесветије, у зрнци соли!

Раскрива зâр се: нескривеност!
Прозирно, све прозборује!

Свет – кликтаво јато на фресци
светлосног девствојестаства!

Заушћујем немушт, ословљен
безгласно, праслике есхатонске!

Еонски прамлад, седобрад тек –
искусник искон-сунца, причасник
непомични свих фотонских
свекретности, светилан пучински сам!

ВРТ СИЛЕ,
ГЛАГОЛСКИ

ВРТАРИТИ

Вртар сам нутарњег врта,
свемирчића подребарног,
светлосеновитог! Врт сам
откривењски, двоструко зелен:
хлорофилски – с висине, тљен –
хтонски! Космос ми трешња
у миокарду: дрво живота
сазрцавам, крвљу видим у
загонетке! Вртослужим жртву
својих трава, пупољака и крошњи!

Вртарим прстима, ноздрвама
и зеницама – пренежним
вртарским оруђима! Вртарим
видом уздржничким, иштући
зâр у мркини пештере вртне,
вртопештерник мукли!
Вртарим сопствену немушност
ускличницима кротким
у неизречју! Врт сам у ватри
сопственог вртарства!

Вртарим ранама и метафорама,
онемљењима највише!
У вртном лазарету шапућем
лептирске химне, загрцњујем се,
пишем по жарној прашини
свог смртништва. Врт мој
од мене зависи, умреће ако
не вртарим! Згаснуће сунца,

не само свици, ако не испуним
вртарску дужност до краја!

Вртарим смртнички
прекомерно, радосно се
орезујући, спремно крварећи!
Крви у врту – стан је! Нека се
не чуди нико: нема вртарења
без крварења – орезујеш,
калемиш, крвариш! Вртарим,
крварим! Нека се нико не боји
вртарских крвопрскања – крв је
предуслов вртне красоте!

Вртарим ускличним
молчалништвом! Лијте се,
светличне милоште! Крошње
светлуцајте, трен је вртнога
прозира! Врт прозборује,
вртар је опна трансцендентална,
сва у прозрењима! Вртарства
пут је усходни, али кроз
погружење! Наглавце врт ми,
но увис: ту пут у смерност!

Вртари смртни су противсмртно:
престати вртарство неће!
Последњи вртар у врту ће
последњу трешњу сред смака
залити росом крвном свог
миокарда! Нек постанем нокат
на мрцу, што низашто расте
из леша, тврдећи престашиност
растом, ако посмртни вртар већ
нисам, бескрајни нарочито!

ПИСАТИ

Као кад рибар, у облаку пене
распршене, сав бео од соли,
од силе, крепко с препланулог
рамена рибарску мрежу забацује
срцем у воду пенушаву –
пуну пераја, крљушти, сребра!

Као кад орач, набреклих
жила, аорти, озарен бразду
заорава, док змијице зноја
врцају му низ образе, прса,
и сунчани лахор благосиља га:
пршти сва смртност од радости!

Као кад гризеш лубеницу, преслатку
румен, у јари под катарком поднева,
држећи кришку обема рукама,
образа, обрва влажних од бескрвне
сласти, црвен сав, зубе заривајући,
безболно сасвим, у прскаву сладост!

Као кад Љубицу љубиш, слађу
од јагода, саћа, шећера, пољупцима
ненаситним: једеш је – гласно,
залогајима власним, пијеш је – живу
тамјанику, маховима не гутљајима,
па ти с усана пламење капље!

Као кад дете захвата шакама море,
дише сав ваздух, види одједном

сва сазвежђа, трчи брже од ветра,
ословљава сваки белутак по имену
непролазном, путује одмах кроз
време, не зна за смрт, смеје се, сија!

Песнички бити, писати сме се
једино тако! Поезија, разуме се,
јер све што је непесма – нек не буде
записано! То заповест поетског
уздржништва, лажности свакој
смртоносна: што није *йесма*
над йесмама – мртво занавек, амин!

ПРЕПЕВАВАТИ

Препевај смртност у жубор-метафоре!
Сунце у кротке цезуре! Асфалт
у псалме! Аритмије бола у лирске
петерце! Препевај очај у ускличнике!
Цвокот у цветне терцине! Хијероглифе
свог *биџи* у јарке пиктограме тишине!

Препевај ваздух у мирну екстазу!
Воду у мелодију прапоезије! Земљу
у азбуку знамења разглаголаних!
Препевај иње у пламење смисла!
Тљеност у палимпсест смерности!
Пораз у разлог, расковник, златокруг!

Препевај прсте у птице придевске!
Ребра у мирисну харфност! Бедра
у пурпур, у хлебност! Дојке у светиљке,
булке! Препевај жлезде у грожђе
побожно, сазвежђе љубве! Химен
у нежност фотонског хлорофилства!

Препевај спазме у снопрстост! Задах
у припрату предзнака трпних! Палост
у фреску на којој се може светлוצати!
Пропаст у шатор присних прозрења!
Скврн у светлаце, ништа у ватру,
ватру у росу друкчијег присуства!

Препевај се у зенице, усне! Препевај
све што те већ дотакло у све што ћеш

тек дотаћи! Орфејски препевај се
у пропој сверодног неизречја,
где су нам кључеви смртништва
закључаног у причин и чаробност!

МЛАДАТИ

Кад снова седамнаест напуним,
светлуцаћу сав у Крунској, у јунској
ноћи, присут принчевским прахом –
пудером врачарских липа! Бићу
смерно протуберанце, високи
вир у надвременост! Озарен биће
асфалт мог усхођења у младост!

Доћи ћу опет до даха, дисаћу
дејства, глаголе! Свега, млад,
сетићу се: зоре на обрима, жубора,
жара у аортама, свих сјајева!
Тражићу опроштај од различака,
што их, заљубљен, изгазих, трчећи
бос кроз пурпуре, прштеће мракове!

Прозорљив бићу, струне видећу
смерних тајанстава, зенице бића
унутар сопствених зеница!
Знаћу имена, надимке свих
бистрих суштаства! Бићу добошар
чудаства, спреман за пасху
у сваком часу прах-пролазности!

Бићу биљни хаику, светиљка љубве,
пуна нетљених свитаца! Бићу *raguј се*,
напрстак кликтаја најсветлозарнијих!
Бићу дечак и светлост, сав зрачан
у сржима, блештав у пршљенима!

Знаћу све радосно! Младаћу! Остаће
поезија, макар било ми последње!

Кад снова седамнаест напуним,
нећу од себе зависити, већ само
од сунца, смртника достојно! Бићу
неприкосновен у немоћи која је
праг у светловитост! Бићу осмех
у поноћним крошњама света,
у саставницама уморне смртности!

Опет имаћу ништа, што се заноси
свесветијем! Бићу бескрајан
изнова: имаћу жеђ и росу! Бићу
младосни сушти, нестицатељ
чисти, злу неприступан, причасник
злата! Биће најбоље заиста кад опет
напуним светих седамнаест!

ТРЧАТИ

*У спомен на свейлоси
у зеницама Андреја Тарковској*

Смртност је сан, а снови срца су
царство! Истина није ни овде,
ни онде – у истини смо! Бити је
трчати кроз нескривеност,
с девојчицом своје вечности,
смејући се и кликћући, кроз
дрвореде, по јабукама, по води,
прозиран сасвим у незабораву,
на длану љубве васионске.

Ох, трчати, трчати: смрт док
не престигнемо – кротошћу, смехом,
девственим ускличницима! Трчати,
док су непомични еони, секунде!
Трчати по светлацима срца,
тангентама бескраја унутарњег!

Трчати чисто, ванвременски,
не такмичећи се ни са ким,
већ због красоте! Трчати
кротко, лаконога, стопалима
од ветра, оностран очају,
сушт сав у часку тркачком!
Не тркати се, трчати сунчано,
поистовећен с водом по којој
трчиш, поистовећен с часком
у коме дах си шестокрили!

Трчати право, ништећи лажност
спиралних кружница смртништва
ужареног! Трчати космички, трчати
надсунчано! Достојно јесте трчати!

ΠΟΓΟΒΟΡ

ПЕСНИЧКИ ВРТ
АЛЕКСАНДРА М. АРСЕНИЈЕВИЋА

Не тако често догоде се песници који својој написаној речи прилазе пажљиво, као да је она прва и једина – најважнија, оно семе из кога ће нићи стих, песма и књига. Ту пажњу читалац препознаје у дубоким мелодијама и значењима којима затрепери та одређена реч, којима се претакне пред његовим очима тако да је не може заобићи док је не ишчита саму по себи, у склопу стиха, а потом и целе песме.

Такве су биле речи песникиње Гордане Тодоровић која се истакла својим неологизмима, својом поетском језичком кулом оградивши један елан и снагу каквом се ретко истичу песници. С правом је и награђени рукопис Александра М. Арсенијевића понео име ове песникиње, постајући њен еквивалент, њен следбеник у оним дOMETИМА расцветаванја сопственог песничког врта. Јер такав је врт овог песника – пун цветница које се „распрскавају као метафоре“, дакако као метафоре: *Да, свешћеної добошарсїва сїрасїї је / надсмрїна – усїравна цвасїї метїафорâ!*

Главни поетски мотиви око којих „окопава“ песник-вртлар Арсенијевић су: смрт, песма, сенка, ватра, крв, туга, стид, снег, сунце и сила. Сви они уткани су и у називе циклуса: „Врт ватре, орфејски“, „Врт крви, мартирски“, „Врт сенке, шеолски“, „Врт туге, ламентски“, „Врт смрти, псаламски“, „Врт стида, сонетски“, „Врт снега, ангелски“, „Врт сунца, мелодски“ и „Врт силе, глаголски“.

Сваки назив циклуса конструисан је из два дела од којих је први именски (синтагма), а други придевски или прилошки (једна реч) – њиме се објашњава начин на који се у врту пева. Вртова је укупно девет што је симболичан

број, што призива чувених Дантеових девет кругова пакла, метафизичке оквира у димензијама три пута три, којима почетка ни краја нема, а које „космички добошарчић“ отвара хајретистичким поздравом: *Радуј се, светице, добошарим! / [...] / ...Нек не њлаче / нико: смрџнишиџва добошарсџиво не ѡресџаје/ ваисџину, само се смењују добошари!*

Отворимо ли врата првог врта, у којем се пева орфејски са призивом мотива смрти и подземног света, мита који је слутио и најављивао васкрсење, са призивом типичних миљковићевских мотива и симбола – улазимо у неколико песама које су засноване на идеји о људском животу коме је сурогат смртност, тај придев који описује стално присутно човеково стање, у којем је понекад уметност или *Поезија: ѡле, ѡричешџе!* У поезији су похрањени подједнако светлост живота и сталног обнављања, и тама одласка са овог света, орфејски приказана подземљем. Оваква поезија Александра М. Арсенијевића отвара збирку песама и врата следећег врта у којем се пева мартирски.

И овде читалац сусреће теме које окупирају песника, које су у његовим донетима: *о једном – о ѡезији и смрџи*. Песме су испеване из угла мартира, онога који је гоњен због својих идеја, у овом случају због љубави према поезији. Отуда су песме својеврсни разговори у потенцијалу, са Ивом Андрићем, Миљковићем или пак описују сусрет Миодрага Борисављевића и Стевана Раичковића. Песме су смештене у староставне рајске описе простора, какви су коришћени као општа места у средњовековним српским списима, у којима се често збива преславно чудо сусрета сродних душа.

Трећи врт је врт таме или Шеол (Хад), место куда путују душе мртвих. Он није такав сам по себи већ је наслућена песма о лажности и пролазности људског живота, јер *ѡрулимо, ѡле, а ѡрлимо се*. Чак и када кажемо *радуј се*, то *ѡирак је*. Живот има много видова: жуборимо, жаримо се, све-

глуцамо, пречисти смо, а смрт има само један глагол: трулити.

Ламент у следећем врту биће испеван у славу жалости и туге, јер:

*Пресџаће дах ми: ко ће џаг
џамџиџи расџоред ројева
фоџонских у џучинској џачки
џод верџикалом ејејској сунца
у џасоско џодне самовласно,
кад зџр ми зеница изједе земља?*

Тужна је свака радост, наставља да продубљује своје стихове и мисли наш песник. Све је: *Сџуг!* Песник пева химну у пропасти, па псаламски најављује смрт: *Смрџ је на џуџу, а џек заџочесмо / ходочаџиће кроз сунчаносџ.*

Док је неколико почетних циклуса ове књиге испевано у слободном стиху, једини који се издваја ритмом и метром, јесте „Врт стида, сонетски“ – врт препун сонета, са испоштованом римом, али не и са другачијом темом. И овде је стид повезан са главном темом књиге, а то је смрт: *Ни сонетџ о смрџи неће џомоћи / да не умрем црн од џосмрџноџ сџиџа: / џешко зеници у бездну неџа.*

Ангелско и мелодско певање у врту сунца и снега, једина су два циклуса у којима пропламсава светлост сунца и сунчаности, али и даље нема излажења из оквира основне теме о смртности.

Последњи врт, врт силе, у којем се пева глаголски, или једноставно глагоља, још једном понавља идеју коју смо имали у првој песми књиге, да после смрти вртлара, неће престати вртларство, као што и после добошара не престаје добошарство. Шта преостаје човеку ако му је смртност већ намењена самим рођењем: преостаје му да буде слободан, а слобода је трчати: *Ох, џрчаџи, џрчаџи: смрџ док / не џресџиџнемо – кроџоџићу, смехом, / девсџивеним ускличницима!*

Дакле, вртлар бити у себи, молчалнички, а ван врта покорити све спирале и кружнице као тркач који трчи космички и надсунчано. То је последња порука последње песме у овој књизи.

Призвана грешност у вртovima ове књиге долази од јаког религијског утицаја хришћанства по којем је једини истинити живот онај након смрти. Иако се оваква идеја круни и код Арсенијевића, након толико песимистичких и тешких песама ове збирке, он се на крају ипак одлучује за мисао о слободи: *Истина није ни овде, ни онде – у истини смо*. И стога што бивамо у истини сада у овом еону, секунди времена – ми постојимо достојни живота, а не смрти. Смрт је само сенка која иде за нама. Која је наша смртност. Које смо свесни. Која не престаје и после човекове смрти. Она је, једноставно речено, историјско наслеђе човечанства.

За Арсенијевића, поезија је аналогна небеским висинама, а песници су они који су *вични њридевима висине*. Кроз поезију, певање, писање, преводилачки рад – достиже се слобода глагољања, слобода речи. Стога поезија Александра М. Арсенијевића подсећа на чувене филозофске мистичне седбе у источњачким вртovima, где се око учитеља окупљају ученици да чују ново учење и нахране се духовно. Наш песник нам баш тако и говори, као какав учитељ који учи читаоце да обрађују своје духовне вртове.

Ова поезија је, због густине синтагми, неологизама, значења и симбола, изузетно тешко проходна за савремене читаоце. Али зар то и није суштина ове књиге: да свако од нас, у дубинама свога срца, при опеци или студи, засуче рукаве и читањем обрађује ове вртове, учећи заједно са учитељем-песником.

А после, а на крају, широким крилима – у слободу, јер *достојно јесте њрчайи!*

Мср Милица Миленковић

БЕЛЕШКА О АУТОРУ

Александар М. Арсенијевић, рођен је 1966. године у Београду, где се школовао, ради и живи.

Аутор књига: *Мишљење љубави* (Ваљево, 1991); *Свети краљ Владислав* (Београд, 2016); *Свети краљ Драгућин* (Београд, 2016), *Сунчаност, смртност* (Београд, 2020).

Прве песме објавио у „Књижевној речи“ 1987. године.

Лауреат књижевних награда: „Гордана Тодоровић“, за необјављену књигу поезије „Вртови“ (Сврљиг, 2019); „Дисово злаћано перо“ (Бачка Паланка, 2019); „Видовдански цвет“ (Пожаревац, 2019); „Вукови ластари“ (Лозница, 2018); „Акт“, за најкраћу причу (Ваљево, 2018); „Кратка прича Пирота“ (Пирот, 2018), „Лаза Лазаревић“, за најбољу необјављену савремену српску приповетку (Шабац, 2017); „Вукашин Цонић“, за кратку причу (Лесковац, 2017); „Миша Цветановић“, за причу (Брестовац, 2017); Библиотеке „Његош“, за кратку причу; поезију (Књажевац 2017, 2014); „Милутин Ускоковић“, за најбољу необјављену савремену приповетку на српском језику (Ужице, 2016); „Дучићева лира“ (Добој, 2016); „Песничко пролеће“ (Београд, 2016); „Миодраг Борисављевић“, за кратку причу (Апатин, 2015); „Бело перо“, за причу (Житиште, 2015); „Љубостињска розета“ (Трстеник, 2015); „Златна повеља“ Међународног фестивала поезије (Суботица, 2015); „Соко“, за кратку причу (Вишеград, 2015); „Алма“, за најкраћу причу (Београд, 2014); „Едиција бр. 1“, за прву књигу поезије (Ваљево, 1991).

Заступљен у више антологија и у многобројним зборницима савремене српске поезије и прозе.

Поезију, прозу и есеје објављује у периодици и зборницима.

Радио као уредник у више издавачких кућа, библиотека и часописа.

Превођилац (са руског и енглеског) шездесетак књига и аутор-приређивач стотинак зборника и монографских издања на антрополошке, етичке и естетичке теме.

Радови су му превођени на руски, француски и енглески језик.

САДРЖАЈ

Добошар	5
---------------	---

ВРТ ВАТРЕ, ОРФЕЈСКИ

Не осврћи се	9
Ломача (I-IV)	11
Падалица	14
Орфејски пут	15
Пут ватре	16
Псалам о поезији	17
Песма за проседи рођендан	18

ВРТ КРВИ, МАРТИРСКИ

Херувимско ридање	21
Разговор с Андрићем, безгласни	22
Похвала принцу, свецу стихира	24
Преславно чудо лавачко	26
Бројаница безброја	27
Сањати суште речи	28
Светиљке	30

ВРТ СЕНКЕ, ШЕОЛСКИ

Жизан – сан	33
Стихира предвечерња	34

Призрачност, бесмрће	35
Нажалост	36
Погрешно	37
Путешествије, асфалт	38
Шаптати	39
Апокалиптички триптих	40

ВРТ ТУГЕ, ЛАМЕНТСКИ

Нељубав	43
Тугованка светле жалости	44
Опраштање с облицима	45
Стихира тужних радости	46
Речници жизне	48
Земља, детињство	50
Хандкеов врт	52
Сунчаност претпоследња	54
Срце, зима	55
Химна у пропасти	56

ВРТ СМРТИ, ПСАЛАМСКИ

Смрт брезе Даринке	59
Статије бола (I-IV)	60
Псалам растављања од састава	62
Псалам о немању времена	63
Смртници	64
Безизлаз, богаза	65
Наузнак	67
Приближавање	68
Тростиси последњег часа	70

ВРТ СТИДА, СОНЕТСКИ

Покајни сонет	73
Сонет непраштања	74
Сонет вапајни	75
Сонет надсмртне чежње	76
Сонетни ламент	77
Сонет искупљења	78
Сонет стида	79
Сонет хџда по води	80
Трансцендентални сонет	81
Сонет усхођења	82

ВРТ СНЕГА, АНГЕЛСКИ

Само деца и песници	85
Похвала чедности	89

ВРТ СУНЦА, МЕЛОДСКИ

Светломрцајући	93
Квартет за сунце у крошњама	94
Светлосни час	96
Сунчана химна	97
Химна усходног <i>hajge</i>	98
Морнарска песма	99
Рт Светог Антонија	100
Акатист усправног мора	101
Светилан пучински	102

ВРТ СИЛЕ, ГЛАГОЛСКИ

Вртарити	105
Писати	107
Препевавати	109
Младати	111
Трчати	113
Поговор	117
Белешка о аутору	121

Александар М. АРСЕНИЈЕВИЋ
ВРТОВИ

Песме

Прво издање

© Александар М. Арсенијевић

Библиотека

Издавач:

ЦЕНТАР ЗА ТУРИЗАМ, КУЛТУРУ И СПОРТ СВРЉИГ

18360 СВРЉИГ, Ул. Боре Прице 2

E-mail: bdenje_srg@yahoo.com

За издавача:

Мирослав МАРКОВИЋ

Књигу за шћамју прејоручује Жири:

Горан МАКСИМОВИЋ, председник

Радослав ВУЧКОВИЋ, члан

Милица МИЛЕНКОВИЋ, члан

Шћамја:

„Галаксијанис” – Луково

Тираж:

300 примерака

СВРЉИГ 2020.

